

Sygn. akt V U 245/19

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 listopada 2019 r.

**Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych
w następującym składzie:**

Przewodniczący: Sędzia Urszula Sipińska-Sęk

Protokolant: st. sekr. sądowy Karolina Rudecka

po rozpoznaniu w dniu 14 listopada 2019 r. w Piotrkowie Trybunalskim na rozprawie

sprawy z wniosku Z. G.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o rekompensatę

na skutek odwołania Z. G.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 14 lutego 2019 r. sygn.: (...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje wnioskodawcy Z. G. prawo do rekompensaty.

Sygn. akt V U 245/19

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 14 lutego 2019 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T. odmówił wnioskodawcy Z. G. prawa do rekompensaty z uwagi na nie udowodnienie na dzień 31 grudnia 2008 roku wymaganego 15- letniego stażu pracy w szczególnych warunkach.

W odwołaniu Z. G. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji i przyznanie prawa do rekompensaty z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Oświadczył, że w szczególnych warunkach pracował w Kombinacie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sprawa została zadekretowana pod sygnaturą VU 245/19.

Decyzją z dnia 22 marca 2019 roku organ rentowy odmówił wnioskodawcy Z. G. prawa do rekompensaty z uwagi na nie udowodnienie na dzień 31 grudnia 2008 roku wymaganego 15- letniego stażu pracy w szczególnych warunkach. Do stażu w szczególnych warunkach ZUS zaliczył wnioskodawcy okres zatrudnienia w Zakładzie (...) w B. od 12 czerwca 1978 roku do 28 lutego 1989 roku w wymiarze 10 lat, 8 miesięcy i 19 dni.

W odwołaniu z dnia 17 kwietnia 2019 roku Z. G. wniósł o zmianę zaskarżonej decyzji, wskazując że w okresie od 1 października 2000 roku do dnia 26 września 2012 roku pracował na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego

o dopuszczalnej masie całkowitej powyżej 3.5 tony, w warunkach szczególnych w firmie (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sprawa została zadekretowana pod sygnaturą VU 370/19.

Postanowieniem z 23 maja 2019 roku Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. połączył sprawę o sygn. akt VU 370/19 do łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia ze sprawą V U 245/19.

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

Z. G., urodzony (...), złożył 28 stycznia 2019 roku wniosek o przyznanie prawa do emerytury wraz z rekompensatą z tytułu pracy w szczególnych warunkach.

(dowód: wniosek o emeryturę k. 1-3 akt emerytalnych)

Decyzją zaliczkową z 14 lutego 2019 roku organ rentowy przyznał Z. G. zaliczkę na poczet emerytury w wysokości 3663,01 zł. od (...), tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego.

(dowód: decyzja o przyznaniu emerytury w kwocie zaliczkowej z dnia 14 lutego 2019 roku, k. 8-9, akt emerytalnych)

W okresie od dnia 5 maja 1997 roku do dnia 23 stycznia 2019 roku Z. G. był zatrudniony na podstawie umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) Spółce z ograniczoną odpowiedzialnością. Firma zajmuje się produkcją rur kanalizacyjnych, wodnych i gazowych. Początkowo wnioskodawca pracował jako pracownik magazynowy. Po zakupie przez firmę (...) co nastąpiło 21 września 2000 roku, z początkiem października 2000 roku wnioskodawcy powierzono obowiązki kierowcy tego samochodu. Samochód (...) został sprzedany 22 października 2008 roku. Po sprzedaży tego samochodu wnioskodawcy powierzono (...). Samochód (...) oraz M. to samochody o ładowności powyżej 3,5 tony.

W okresie od dnia 1 października 2000 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku, wnioskodawca pracował cały czas wyłącznie jako kierowca samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony w pełnym wymiarze czasu pracy. Innych obowiązków nie wykonywał.

Wnioskodawca przewoził samochodami ciężarowymi materiały wyprodukowane przez firmę po terenie całej Polski.

(dowód: zeznania świadka H. M. - protokół z rozprawy z dnia 8 sierpnia 2019 roku nagranie od minuty 03:45 do minuty 09:40, zeznania świadka R. K. - protokół z rozprawy z dnia 8 sierpnia 2019 roku, nagranie od minuty 09:48 do minuty 14:07, zeznania świadka J. Ś. - protokół z rozprawy z dnia 14 listopada 2019 roku nagranie od minuty 02:54 do minuty 08:56, zeznania wnioskodawcy - protokół z rozprawy z dnia 14 listopada 2019 roku, nagranie od minuty 10:46 do minuty 19:26)

W dniu 13 lutego 2019 roku pracodawca sprostował świadectwo pracy, w ten sposób, że zaświadczył, iż wnioskodawca w okresie od 5 maja 1997 roku do 23 stycznia 2019 roku pracował w pełnym wymiarze czasu pracy w (...) sp. z o.o. na stanowisku magazyniera, z tym że w okresie od dnia 1 października 2000 roku do dnia 26 września 2012 roku – mimo braku zapisu w umowie- faktycznie pracował na pełen etat na stanowisku kierowcy samochodu ciężarowego o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3,5 tony tj. wykonywał pracę wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego 1983 roku) – Wykaz A, Dział VIII w transporcie i łączności, pozycja transport, pkt. 2 – prace kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony.

(dowód: sprostowane świadectwo pracy z dnia 13 lutego 2019 roku, k. 12, akt ZUS)

Sąd Okręgowy dokonał oceny dowodów i zważył co następuje:

Odwolanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 19 grudnia 2008 roku o emeryturach pomostowych (tj. (Dz.U. z 2017 r. poz. 664) rekompensata przysługuje ubezpieczonemu, jeżeli ma okres pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, wynoszący co najmniej 15 lat.

Rekompensata to odszkodowanie za utratę możliwości nabycia prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach lub o szczególnym charakterze dla osób, które nie nabyły prawa do emerytury pomostowej (art. 2 pkt 5 ustawy).

Rekompensata nie przysługuje osobie, która nabyła prawo do emerytury na podstawie przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (art. 21 ust. 2). Przy czym rozchodzi się tu wyłącznie o emeryturę wcześniejszą, a nie w powszechnym wieku emerytalnym.

Celem bowiem rekompensaty jest złagodzenie skutków utraty możliwości przejścia na wcześniejszą emeryturę przed osiągnięciem wieku emerytalnego przez pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach. Nie polega ona jednak na stworzeniu możliwości wcześniejszego zakończenia aktywności zawodowej, ale na odpowiednim zwiększeniu podstawy wymiaru emerytury z FUS, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

Przesłankami uprawniającymi do rekompensaty są:

- 1) utrata przez ubezpieczonego możliwości przejścia na emeryturę we wcześniejszym wieku emerytalnym w związku z wygaśnięciem po dniu 31 grudnia 2008 roku - w stosunku do ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, a przed dniem 1 stycznia 1969 roku - podstawy prawnej przewidującej takie uprawnienie;
- 2) niespełnienie przez ubezpieczonego warunków uprawniających go do emerytury pomostowej na zasadach wynikających z przepisów o emeryturach pomostowych;
- 3) legitymowanie się przez ubezpieczonego co najmniej 15 letnim okresem pracy w szczególnych warunkach lub pracy w szczególnym charakterze w rozumieniu przepisów o emeryturach i rentach z FUS;
- 4) niezyskanie przez ubezpieczonego prawa do emerytury według zasad przewidzianych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Zgodnie z art. 23 ustawy emerytalnej rekompensata przyznawana jest w formie dodatku do kapitału początkowego, o którym mowa w przepisach art. 173 i art. 174 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Natomiast z art. 173 ustawy emerytalnej wynika, że kapitał początkowy ustala się dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., za których były opłacane składki na ubezpieczenia społeczne przed dniem 1 stycznia 1999 r. Tym samym warunek sformułowany w art. 21 ust. 2 ustawy o emeryturach pomostowych należy rozumieć w taki sposób, że rekompensata jest adresowana wyłącznie do ubezpieczonych objętych systemem emerytalnym zdefiniowanej składki, którzy przed osiągnięciem podstawowego wieku emerytalnego nie nabyli prawa do emerytury z FUS obliczonej według formuły zdefiniowanego świadczenia (zob. Marcin Zieleniecki, Komentarz do art. 21 ustawy o emeryturach pomostowych).

Rekompensata zwiększa zatem wartość kapitału początkowego ubezpieczonego i tym samym daje możliwości odpowiedniego zwiększenia podstawy wymiaru emerytury z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, do której osoba uprawniona nabyła prawo po osiągnięciu powszechnego wieku emerytalnego.

W przedmiotowej sprawie kwestią sporną między stronami było to, czy wnioskodawca posiada wymagany 15-letni okres zatrudnienia w szczególnych warunkach.

Za pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach uważa się pracowników przy pracach o znacznej szkodliwości dla zdrowia oraz o znacznym stopniu uciążliwości lub wymagających wysokiej sprawności psychofizycznej ze względu na bezpieczeństwo własne lub otoczenia.

Prawidłowe rozumienie pojęcia pracy w szczególnych warunkach nie jest możliwe bez wnikliwej analizy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.).

Z zestawienia § 1 i 2 tegoż rozporządzenia wynika, że pracą w szczególnych warunkach jest praca świadczona stale i w pełnym wymiarze na stanowiskach wskazanych w załączniku do tego aktu. Warunek wykonywania pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy jest spełniony tylko wówczas, gdy pracownik w ramach obowiązującego go pełnego wymiaru czasu pracy na określonym stanowisku pracy nie wykonuje czynności pracowniczych nie związanych z tym stanowiskiem pracy, ale stale, tj. ciągle wykonuje prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 listopada 2000 roku, II UKN 39/00, OSNAP 2002/11/272).

Stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresy pracy w warunkach szczególnych, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy. Należy jednak wskazać, że z cytowanego wyżej § 2 rozporządzenia nie wynika, aby stwierdzenie zakładu pracy w przedmiocie wykonywania przez pracownika pracy w warunkach szczególnych miało charakter wiążący i nie podlegało kontroli organów przyznających świadczenia uzależnione od wykonywania pracy w szczególnych warunkach.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawca legitymował się świadectwem wykonywania pracy w warunkach szczególnych za sporny okres. Nie mniej wobec zakwestionowania go przez organ rentowy, na skarżącym spoczywał ciężar dowodu, że od dnia 1 października 2000 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku pracował w szczególnych warunkach.

Wnioskodawca sprostował temu obowiązkowi. Szczególne warunki pracy wnioskodawcy w spornym okresie od dnia 1 października 2000 roku do dnia 31 grudnia 2008 roku Sąd ustalił w oparciu o zeznania świadków pracowników magazynu: H. M. i R. K. oraz dyrektora ds. zarządzania zasobami ludzkimi J. Ś.. Świadkowie w spornym okresie pracowali w firmie (...) spółce z.o.o., a zatem posiadają szczegółową wiedzę na temat jego codziennej pracy i obowiązków.

Świadkowie potwierdzili, że po zakupie przez pracodawcę samochodu ciężarowego, co nastąpiło w październiku 2000 roku, pomimo braku zmiany nazwy stanowiska, zmienił się charakter pracy wnioskodawcy z pracownika magazynowego na kierowcę samochodu ciężarowego powyżej 3,5 tony marki (...). Pracownicy magazynowi mieli wiedzę o obowiązkach wnioskodawcy, gdyż z obsługiwanego przez nich magazynu wnioskodawca zabierał materiały, które przewoził samochodem ciężarowym po terenie Polski. Również dyrektor ds. zarządzania zasobami ludzkimi przyznała, że wnioskodawca pomimo posiadania angażu pracownika magazynowego, po zakupie przez firmę (...) faktycznie pracował cały czas w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca samochodu ciężarowego. Po sprzedaży samochodu (...) wnioskodawca kierował kolejnym nowo zakupionym samochodem ciężarowym marki M. aż do 2012 roku, czyli w całym spornym okresie. Świadek J. Ś. potwierdziła zatem prawdziwość sprostowanego przez pracodawcę świadectwa pracy z 13.02. 2019 roku.

Organ rentowy zakwestionował fakt świadczenia pracy przez wnioskodawcę w pełnym wymiarze czasu pracy jako kierowca, powołując się na treść pisma z 9 grudnia 2014 roku (k. 16 akt ZUS), w którym skarżący oświadczył, że jako kierowca samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3,5 tony w spornym okresie pracował ok. 80% czasu pracy. Składając zeznania wnioskodawca wyjaśnił, że pisząc iż pracował 80% czasu jako kierowca, miał na myśli czas pracy związany wyłącznie z kierowaniem pojazdem. Do obowiązków kierowcy należało zaś jeszcze wypełnianie dokumentów przewozowych, sprawdzenie czy ładunek jest prawidłowo załadowany, nadzór nad rozładunkiem pojazdu. Ponadto skarżący miał przestoje związane z rozładunkiem i załadunkiem auta. Te czynności wyczerpywały pozostałe 20% jego czasu pracy. Praca kierowcy niewątpliwie nie składa się wyłącznie z prowadzenia pojazdu. Wymienione przez skarżącego czynności wchodzą w zakres obowiązków kierowcy, co oznacza że zalicza się je do czasu pracy kierowców. Tym samym skoro wnioskodawca oprócz obowiązków kierowcy, w skład których wchodzi kierowanie pojazdem, nadzór nad załadunkiem i wyładunkiem oraz wypełnianie dokumentacji przewozowej, nie wykonywał innych obowiązków, to oznacza, że stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał prace kierowcy samochodu ciężarowego o ładowności powyżej 3, 5 tony.

Praca kierowców samochodów ciężarowych o dopuszczalnym ciężarze całkowitym powyżej 3.5 tony jest pracą w warunkach szczególnych wymienioną w rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 roku w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z dnia 18 lutego 1983 roku) w Wykazie A, Dziale VIII w transporcie i łączności, pkt. 2 .

Po zaliczeniu spornego okresu (od 1 października 2000 roku do 31 grudnia 2008 roku) do stażu pracy w szczególnych warunkach uznanego przez organ rentowy w wymiarze 10 lat, 8 miesięcy i 19 dni, wnioskodawca legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem pracy w warunkach szczególnych Tym samym wnioskodawca spełnił wszystkie przesłanki dla nabycia prawa do rekompensaty.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy żądane prawo.